

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

216. An, & qualiter concubinatus inducat privationem beneficii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

tutionis, quæ sunt graviores, comprehendunt solum exercentes. Exigi insuper ad incurrendas dictas pœnas dicti usus & exercitii notorietatem, ait Lott. n. 67. ac citat pro hoc Graff. *decis. aurea. l. 2. c. 90. n. 13.* Barb. *de Episc. alleg. 46. n. 27.* & in *Collectan. ad c. Clerici. de excessib. pralat. num. 9.* Cùmque hoc crimen inhabilitet ad consequenda beneficia, si occultum, & ad forum contentiosum deductum non est, posse absolvere & dispensare quoad hanc inhabilitatem Episcopum per concessionem Trident. *sess. 24. c. 6.* aliàs non, propter infamiam juris, quam secum fert, tradit Laym. *loc. cit.* Idem ferè habet in *c. cum pridem. de renunciat. §. intueri. nu. 5.* ubi: si Episcopus post *Canoniam institutionem ob crimen v. g. Sodomia. juxta Pii V. constit. incurrat pœnam depositionis, aut suspensionis in perpetuum, si crimen occultum est, adeoque infamiam annexam non habeat, proprius Episcopi confessorius absolvere eum poterit propter Trident. loc. cit. & adjunctam ibi declarat. S. Congregationis Cardinal.*

3. Observat etiam idem Lott. nu. 68. ex communi. Barbof. *l. ult. cit. n. 7.* in curia Romana non practicari morem impetrandi beneficia aliorum, ex hoc spurcissimo capite. Observandum denique, quod tradunt Castrop. Azor. & alii. *ll. cit. non videri hanc Pii constitutionem quoad has pœnas usum receptam.* De quo puncto suam sententiam promere non audet Garc. dum ait n. 197. an autem hac constitutio in foro conscientie usum recepta sit, an non, quod posterius ait Ugolin. & in quod inclinat Henricq. Avil. Prosp. à S. August. res facti est, seu quaestio de facto, ad quam respondere non est juris consulti.

Quaestio 213. Quid sit in exercentibus pollutionem extraordinariam, seu extra vas, & bestialitatem?

Respondeo: Nec hos, nec illos comprehendit dicta constitutio, adeoque etiam digni sint privatione beneficiorum; non tamen eam ipso facto incurunt. Castrop. *loc. cit.* de utroque crimine loquens. Garc. *loc. cit. n. 205.* ubi quod exercentes bestialitatem non comprehendantur dicta constitutione, saltem quoad pœnas ipso jure impositas Sodomitis; eò quòd, licet sit scelus gravius Sodomia, at tamen species distincta à Sodomia, & in pœnalibus non fiat extensio etiam ex identitate & majoritate rationis; præsertim cum pœna ipso jure imponitur, juxta *reg. odia. in sexto. & c. pœna. de penitentia. d. 1.* & juxta DD. plurimos, quos citat *ibidem* Garc. Sed neque incurri propter bestialitatem irregularitatem, tradit Garc. *in fine. n. 206.* ex Bannez. *de just. 2. 2. q. 46. a. 8.*

Quaestio 214. An, & qualiter defloratio maritalis inducat privationem beneficiorum?

Respondet ad hoc Card. Luca. *de benef. d. 75. num. 3.* quòd inter alias pœnas inflictas contra hujusmodi sacrilegos stupratores maritalium videatur ista pœna privationis beneficiorum imposita vel ipso jure, vel quòd per sententiam ad eam procedi possit, juxta *c. si qua monachorum. 27.*

q. 1. remittit insuper ad Farinac. de delictis carnis. q. 146 n. 26.

Quaestio 215. An, & qualiter adulterium inducat privationem beneficiorum?

Respondeo: ob adulterium aut aliam incontinentiam non concurrente concubinato, de quo paulò post, non est locus impetrationi, vel privationi beneficiorum (intellige ipso jure, quia illud importare videtur *Tò impetrationi. sub disjunctione additum privationi*) Tond. *p. 1. c. 97. num. 17.* testans sic ex mente S. Congregationis tradere Barbof. *c. sicut. de cohabit. cler. & mulier. n. 4.* addit tamen Tond. in adulterio tamen & aliis gravioribus incontinentiæ delictis datur pœna depositionis adversus clericum, pro quo citat Salcedo *in pr. crim. c. 85. v. detruditur. & Bermundum. tr. de public. concub. tit. de adulterio. n. 26.* de qua tamen pœna depositionis tradit Lott. *l. 3. q. 33. à nu. 34.* quòd licet adulterium referatur inter gravissima crimina, ut Menoch. *de arb. casu 419. nu. 2.* Neque alià pœnà quam depositionis coëceri debeat; nihilominus quia lex pœnam hanc præcisè non imponit, ità ut jussu legis, quæ secum excommunicationem trahat, hanc sententiam depositionis ferre teneatur Episcopus; sed sit id in arbitrio Episcopi, ità, si contra adulterum ferat sententiam suspensionis vel depositionis, sit restituibilis per Episcopum peractà penitentia, juxta *c. ut si cler. de judic. Et vel exinde adulterium non censetur ex criminibus majoribus, hoc est, quæ ideo majora dicuntur, quia signata sunt in hoc à lege, nimirum c. non ab homine. de judic. Ut sunt homicidium, furtum, perjurium, statuente pro iis depositionis pœnam præcisè, non verò qua aliàs adulterium reputetur minus crimen comparatione illorum. Lott. nu. 33. Adeoque jam quoad hanc pœnam depositionis erit par ratio in adulterio & fornicatione simplice. Lott. *loc. cit. n. 37.**

Quaestio 216. An, & qualiter concubinitus inducat privationem beneficiorum?

Respondeo primò: in fornicatione (idem est de concubinato, quia hic non videtur differre quoad hæc à fornicatione continuata seu repetita, si ve cum una, eademque, si ve cum diversis) non esse locum privationi beneficiorum, nec ipso jure, nec per sententiam; nisi sit notoria & scandalosa ex diuturna continuatione; atque ità ferè incorrigibilis. Lott. *l. 3. q. 33. à nu. 166.* citans C. *quam sit. de excessib. pralat. ac Butrium in c. ut si clericus. de judic.* Sic de concubinariis non notoriis & publicis intelligendus Garc. *cit. c. 10. n. 181.* ubi ait, concubinarios non esse privatos, nec privandos seu deponendos, sed suspensionis pœnà puniendos, citans pro hoc Felin. *in c. ut si clericus. n. 14. Imol. n. 11. Berojum. n. 165. Corset. in singul. verbo fornicatio. Selv. p. 3. q. 3. n. 7. Lamb. de jurep. p. 1. l. 2. q. 9. a. 20. Clar. l. 5. §. fornicatio. nu. 3. Gutt. qq. Canon. l. 2. c. 7. n. 54.* Notorius autem concubinarius est, qui talis per sententiam vel confessionem judicialiter factam declaratus fuit, aut sanè, qui talis est, ut contròverti de eo non possit, aut aliqua legitima oppositione elari, aut etiam, quando clericus post legitimas sui Superioris admonitiones mulierem scandalali causam è domo sua dimittere renuit aut negligit; vel etiam in domo cujusdam amici vel conductitii retinet. Tond. *qq. benef. p. 1. c. 97. num. 1. & 12.* citans Rebuff. *in concord. rit. de public. concubin. §. publici autem.* Neque quoad hoc differentia faciendà est inter concubinam, fornicariam, &

meretricem. Lott. n. 150. quæ aliàs ex juris civilis dispositione valde inter se differunt, ita ut concubina dicatur ea mulier, quæ domi retinetur liberorum procreandi causâ ex animi destinatione, & affectione quâdam maritali. *l. concubina, ff. de concubin. ita ut si retineatur extra domum, non dicatur concubina, ut Barth. in loc. cit. nu. 1. Lott. loc. cit. n. 121.* Focaria verò ea, quæ non ex animi destinatione gratiâ procreandorum liberorum, sed simpliciter pro explenda libidine retinetur; sic dicta à foco; quia prætextu ut plurimum artis coquinariæ, cujus instrumentum præcipuum est focus, tales mulierculæ solent haberi. Lott. nu. 135. meretrix verò, quæ multorum libidini patet, sic vocata à merendo; quia pro mercede se prostituit. Lott. num. 146.

2. Respondeo secundò: Concubinatus, quantumcunque scandalosus & notorius, non inducit poenam privationis ipso jure (intelligi præscindendo à statuto aliquo vel jure singulari; nam dum jure aliquo singulari sic statutum est, ut rector Ecclesiæ propter concubinatum ipso jure destitutus sit beneficio, videtur talia statuta seu jura singularia præservata esse per Trid. decretum, paulò post subjungendum. Lott. loc. cit. n. 155.) sed ea est imponibilis & imponenda per judicem. Castrop. *tr. de benef. d. 6. p. 3. §. 8. n. 72.* pro quo Garc. num. 184. citat decis. Rotæ in *Tullens. monasterii, S. Mansueti, 27. Jun. 1597.* in qua resolutum, quòd clericus concubinaris etiam publicus non est ipso jure beneficiis privatus, nec venit privandus, nisi quando post legitimas monitiones indurato animo in concubinato persistat. Quo etiam facit, quod Lott. loc. cit. n. 117. eandem Rotæ decis. citans ait: *repugnat manifesta rationi, clericos concubinaris raprim & festinanter sententiam privationis subire oportere.* Proinde

3. Respondeo tertio: tamen clericus concubinaris notorius puniri possit absque aliqua monitione *c. tua nos. de cohabit. cleric. & mulieris.* ad privationem tamen beneficiorum deveniri non potest, nisi præviâ monitione, juxta *c. sicut, & c. si autem. de cohabit. cler. & mul. ex Trid. sess. 25. c. 14. Tond. loc. cit. n. 3. & 4. Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit. n. 182.* Sed neque clericus publicus concubinaris ipso jure suspensus est à divinis, & eâ suspensione durante ministrans incurrit irregularitatem, ut ea de causâ privandus sit beneficiis citra monitionem, ut volunt aliqui, nimirum Diaz. in *pr. crim. can. v. concubinaris. c. 47.* Gregor. in *instruit. rei benef. c. 25. nu. 7.* Tolet. in *instruit. sacerdot. l. 1. c. 25.* & præcipuè Guido Papa *decis. 1558.* apud Tond. *loc. cit. n. 7. & 8.* quia contrarium est probabilius, talem non esse à divinis suspensum, nisi forè tantum quoad se, sicuti quilibet existens in mortali suspensus est quoad se à celebratione, non quoad alios. Tond. *loc. cit. n. 9.* Qua de re vide Garc. *p. 7. c. 14. à n. 19.* ubi materiam hanc de suspensione concubinaris fusè tractat; & inter cetera ostendit, quòd et si talis publicus concubinaris suspensus esset ab officio, non tamen ideo suspensus sit à beneficio: Quin etiam dato, talem incurere irregularitatem, ideo tamen non privaretur beneficiis obtentis, sed solum arceretur ab obtinendis. Tond. n. 10. citans Rebuff. *de pacif. poss. g. 25. n. 280.* juxta quæ tradit Garc. *loc. cit. c. 10. nu. 42.* citatis pluribus. vide dicta paulò supra de irregul.

4. Respondeo quarto: Ut cum tali publico concubinario procedi possit ad privationem be-

neficiorum, hodie dum debet præcedere trina monitio ex decreto Trid. *sess. 25. c. 14. Garc. loc. cit. c. 10. n. 183. Tond. n. 6. Castrop. nu. 22.* qui tamen addit, si iudex in sua præsentia delinquentem mo- neat, unicam monitionem trinx æquivalere ex textu *l. 2. c. quomodo & quando iudex.* Verba dicti decreti Trid. ferè hæc sunt: *Prohibet S. Synodus quibus- cunque clericis, ne concubinas aut alias mulieres, de quibus haberi possit suspicio, in domo vel extra detinere, aut unâ cum illis ullam consuetudinem habere audeant; alioquin poenis à SS. Canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis puniantur. Quod si à Superioribus moniti ab eis non abstinuerint, tertiâ parte fructuum, obventionum, ac proventuum beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum ipso facto sint privati, quæ fabrica Ecclesiæ, aut alteri loco pro Episcopi arbitrio applicetur. Si verò in delictio eodem cum eadem vel alia femina perseverantes secunda monitioni non paruerint, non tantum fructus omnes ac proventus suorum beneficiorum ac pensionum eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur; sed etiam beneficiorum suorum administratione quoad Ordinarius, etiam utriusque sedis Apostolica delegatus arbitratu, suspendantur. Et si ita suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum eis etiam versentur, tam beneficiis, portionibus ac officiis, & pensionibus quibuscunque Ecclesiasticis perpetuo priventur, atque inhabiles & indigni quibuscunque honoribus, dignitatibus, beneficiis, officiis, in perpetuum reddantur: donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus, cum eis ex causa visum fuerit dispensandum &c.* Circa quam tamen poenam privationis fructuum ipso facto impositam ait Garc. nu. 190. non videri eam receptam in conscientia ante condemnationem eò, quòd nunquam viderimus aut intellexerimus concubinarium talem, etiam bis vel pluries monitum, eos restituere, quamvis nihilominus iudices deberent eam poenam exequi. Neque dicta poena privationis fructuum se extendit ad distributiones quotidianas, quas ratione Canonicitatis aut dignitatis divinis interessendo percipit talis concubinaris, præter fructus ipsius præbendæ. Garc. n. 186. juxta declarationem secundam *cit. c. Trid.* Neque etiam hæc poena locum habet in clericis, si primò deliquerint; etiam si dicta generalia Ordinarii præcesserint; sed incurritur, ubi secundò deliquerint; pro prima autem vice puniri debet aliis poenis à SS. Canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis. Garc. *loc. cit.* juxta eandem declarationem.

5. Respondeo quinto: Oportere trinas illas monitiones specialiter eidem intimari. Tond. n. 11. Garc. n. 186. De cetero pro inducenda incorrigibilitate nullam esse necessariam præexistentem condemnationem; sed ab ipsâ monitione inchoari, & nisi talis ad secundam vel tertiam comminationem fornicariam à se dimiserit, eandem de cetero contempturus, licere Episcopo eum; appellatione sepositâ, beneficiis spoliare, ait Lott. *loc. cit. n. 119.* juxta *c. si autem. de cohabit. cleric. & mul.* Neque necesse est, fieri has monitiones in visitatione, sed & aliis temporibus fieri possunt. Garc. num. 186. juxta declarat. 2. *ad cit. c. Trid.* tempus verò, quod inter utramque monitionem intercedere debet, arbitrio Episcopi relinquitur. Garc. *ibid.* juxta eandem declar. vide hæc de materia aliàs declarationes S. Congregationis. Item Barb. *ad cit. locum. Trid. & Bermund. in tr. de concubinaris publicis.* ex quibus tamen & aliis observanda hæc sunt sequentia; primò: posse etiam Ordinarium procedere contra concubinaris secundum dispositio-

nem

nem juris communis: nimirum *c. si autem*, non expectatâ seu servatâ formâ dicti decreti; hoc enim positum est in arbitrio judicis; cum Concil. expressè præferret alias pœnas à SS. Canonibus impositas, *Garc. n. 186. Lott. n. 154.* juxta declar. 1. *ad cit. c. Trid.* Neque tamen confundi debet quo ad executionem hic uterque modus procedendi, vel secundum formam juris communis; vel ad formam Tridentini gradatim; si enim eligat procedere secundum formam decreti, unica sufficiet monitio pro unoquoque gradu comminatæ pœnæ; si autem eligat procedere secundum formam juris communis ad penam per illud statutam, quæ est privationis beneficiorum propter incorrigibilitatem. *c. si autem*, non est dubium, exigi trinam monitionem, ut clarè in illo textu declaratur, & in *c. 2. de cohabit. cler. & mul. Lott. nu. 153.* Secundò observandum ex *Castrop. loc. cit.* & qui ab eo citatur *Guttier. can. qq. l. 2. c. 7. à n. 13.* quòd hæc procedant in concubinato cum ea, quæ vinculo nullo consanguinitatis, affinitatis, religionis ligata; aliàs enim, si aliquam ex his circumstantiis habeat, non esse necessariò dictum ordinem observandum, sed deponi posse tales & beneficiis privari. Tertiò observandum etiam, quòd graviter conqueritur *Gare. à n. 187.* quòd et si Pius V. in sua constitutione in Bullario s. locorum Ordinariis in virtute S. Obedientiæ præcipiat, ut juxta *Trid.* statuta procedant contra concubinariorum, reddituris sibi ac Deo, si id non fecerint, rationem; hi tamen ea non observent, seu observari curent, sed semper contra eos utantur pœnis pecuniariis etiam sibi bis, tertiò, aut pluries deliquerint, ità ut census annuum à concubinariis extorquere allaborent; quia nullam reus pertimescit culpam, maxime concubinariorum & carnalis, quam redimere nummis potest.

Questio 217. Qualiter probandus concubinatus, & qualiter admittatur accusatio contra tales?

1. **R**espondeo ad primum: Primò ad effectum privationis necessaria est plena & concludens probatio concubinatûs, etsi civiliter ageretur; nec sufficit probatio de publica voce & fama. *Tond. loc. cit. nu. 13. Garc. loc. cit. n. 184.* juxta *decis. Rotæ supra cit. in Tull. monasterii.* Secundò: etsi, ut sufficienter dicatur probatus concubinatus, multa requiratur *Farinacius, de delictis carnis. q. 138. n. 8. & seq.* non tamen ea omnia requiruntur in clerico; sufficit enim probare consuetudinem peccandi in domo propriâ vel alienâ. *Tond. loc. cit.* citans *Riccium, in pr. fori Ecclesiast. decis. 361. n. 6. Farinac. ubi antè n. 86. & Rotam, decis. 55. n. 1. & 139. nu. 1. p. 5. recent.* Tertiò: pro justificatione hujus objectûs non sufficit probare cohabitationem, sed debet probari ipse concubitus. *Lott. nu. 148.* citans *Natt. conf. 559. n. 3.* non tamen necesse est justificare, quòd fuerit domi propriæ detenta, aut etiam affectione quâdam maritali; etsi enim in hoc deficit proprietas hujus nominis concubinatûs secundum jus civile: non tamen deficit forma concubinatûs ad effectum punitionis. *Lott. n. 149. & 150.* citans *Decian. tr. crim. p. 2. c. 2. n. 2. Diaz, in pr. crim. c. 79. & Rot. in Metensi juris corrigendi. 19. April. 1627.*

2. **R**espondeo ad secundum primò: qualitercunque moveatur actio super concubinato, aut alio

vicio carnis, etiam ubi urgeret jus singulare mandans de juri clericum à beneficio, nisi ea actio in tempore proponatur, facile elideretur præscriptionis exceptione, cum vitia carnis in foro externo quinquennio præscribantur, juxta *cit. Rotæ decis. in Metensi. & per l. si mariti. §. prætoræ. ff. ad legem Juliam, de adulterio. & in specie de concubinato, Farinac. conf. 80. n. 18. l. 1. Lott. n. 154.*

3. **S**ecundò: parochiani ratione sui interesse in percipiendo à tali Sacramenta, & patroni, etiam laici, quia vellent præsentare alium, omnino admittuntur ad accusandû. *Garc. cit. n. 186. Lott. 155.* juxta *declar. 1. ad cit. loc. Trid.* Neque quoad hoc vis obstat, quòd sint laici aut viles personæ; nam super alio non inest, quam ut removeatur à beneficio, & ad id relinquunt accusationem suam & actionem; nihil est, quò minus hujusmodi accusatio & actio sit legitima, ut ex *Federico de Senis. Lott. n. 156.* est enim actio popularis, quæ, dum civiliter intentatur, nititur solo interesse, ut propterea non tantum cuilibet de populo, sed etiam cuilibet habenti interesse ex vicinia competere possit. *Lott. cit. n. 156.* citans *Ferret. conf. 18. n. 2. apud Mandos. ad Lap. allegat. II.*

Questio 218. An, & qualiter inducatur privatio seu vacatio beneficii ob perjurium?

1. **R**espondeo primò: Licet perjurus sit inhabilis ad beneficia obtinenda, ità ut collatio & institutio perjurio facta sit ipso jure nulla. *Parif. l. 4. q. 3. num. 10. & 11. juxta c. querelam. de jurejurand. c. constituit. de appell. c. cum nostris. de prabendis.* quos textus, uti & *Decium, in c. dilectus. de except. & Villalob. in coll. communium opin. l. p. n. 76.* citat *Parif.* nullum perjurium, quamvis gravissimum, inducit privationem beneficii ipso jure, *Castrop. de benef. d. 6. p. 3. §. 8. n. 8. Azor. p. 2. l. 7. c. 18. 6. quare perjurus. Garc. p. 11. c. 10. n. 160.* citantes pro hoc *Covar. in c. quamvis pactum p. 1. §. 7. n. 3. Abb. Felii. in c. 2. de rescript. Selv. p. 3. q. 2. num. 70. Suar. de relig. tom. 2. tr. 5. l. 3. c. ult. nu. 6. 17. 21. ac dicentes, esse communiorum contra *Rebuff. de pacis. poss. à n. 269. aliàs 223.* sed privari potest. *Garc. Azor. ll. cit. Parif. l. 5. q. 6. n. 65.* dicens esse communiorum, & citans *Felium. in c. ex parte. de rescript. Jul. clar. l. 5. receper. sent. §. perjurium.**

2. **R**espondeo secundò: sed neque ob perjurium quodcumque privandus quis est beneficio, sed solum ob perjurium judiciale, seu factum in iudicio. *Castrop. Azor. loc. cit. Garc. nu. 168.* citantes *Rebuff. ubi antè. Staphil. de liter. grat. tit. de vac. mod. vacationis. §. quando quis veniat privandus. à n. 6. Diaz. in pr. crim. c. 92.*

Questio 219. An, & qualiter inducatur vacatio propter blasphemiam?

Respondeo: quidquid sit de jure communi, quòd olim privabatur beneficio blasphemus, etsi quis per capillum. *22. q. 1.* non quidem omnis, sed qui nefariis maledicti generibus Deum, vel Sanctos impetebat. *Castrop. loc. cit. nu. 9. Azor. loc. cit. §. qui maledictum. Parif. l. 5. q. 6. n. 65.* Quicquid inquam sit de jure illo antiquo, quòd aliqui quoad hanc privationis pœnam consuetudine abrogatam contendebant. *Azor. loc. cit. hodie dum Leo X. constituit. sua edita in Concil. Lateran. sess. 9. de eo sic statuit, ut quicumque Deo palam seu publice maledixerit, contumeliosisque & obicenis verbis*

D. N. Jo.